

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. C. Valah)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, Iu. Cotruță, V. Mihaila)

Î N C H E I E R E

10 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Procuratura Generală, de către Violetta Melnik, reprezentată de avocatul Nicoară Vasile și de către Ministerul Justiției,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Violetta Melnik și Aurel Melnic împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 26 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost admise cererile de apel depuse de către Ministerul Justiției, Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, casată hotărârea din 26 februarie 2021 a Judecătoria Chișinău (sediul Centru) în partea încasării prejudiciului material și în această parte fiind o nouă hotărâre prin care pretenția a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 10 iulie 2020, Violetta Melnik și Aurel Melnic au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii, Violetta Melnik și Aurel Melnic au indicat că prin Ordonanța din 30 ianuarie 2017, s-a dispus începerea urmăririi penale în cauza penală nr.2017970076, în baza art. 243 alin. (3), lit. b) Cod penal.

Reclamantii au menționat că faptele descrise în actul de procedură sunt axate pe operațiunile financiare, inclusiv depunerea și ridicarea mijloacelor financiare din conturi bancare de Aurel Melnic, care a acționat din numele Violettei Melnik, în bază de procură. Astfel, circumstanțele invocate se confirmă prin Ordonanța de începere a urmăririi penale din 30 ianuarie 2017 și Ordonanța de clasare a cauzei

penale din 30 decembrie 2019.

Violetta Melnik și Aurel Melnic, au afirmat că până pe 11 octombrie 2018, organul de urmărire penală a efectuat mai multe acțiuni de investigare a activității financiare a reclamantilor, confirmate prin Ordonanța de clasare a cauzei penale din 30 decembrie 2019.

Reclamanții au relevat că organul de urmărire penală, a ridicat de la BC „Victoriabank” SA actele ce conțin informații financiar-bancare referitor la persoana fizică Violetta Melnik și Aurel Melnic și anume: documentele ce au stat la baza deschiderii conturilor bancare, documentele ce reflectă persoanele cu drept de semnătură pe documente bancare, date de contact, copiile împuternicirilor, rulajul bancar în perioada 01 ianuarie 2013 - 31 decembrie 2016, informația privind beneficiarul efectiv, documentele ce au stat la baza operațiunilor bancare (contracte de împrumut, vânzare-cumpărare, invoice etc.), efectuate cu companiile nerezidente în perioada 01 ianuarie 2013-31 decembrie 2016.

Reclamanții au invocat, că în rezultatul cercetării documentelor ridicate de organul de urmărire penală s-a constatat că Violetta Melnik deținea la BC „Victoriabank” SA o serie de conturi bancare administrate de Aurel Melnic în temeiul procurii autentificate notarial, circumstanțe confirmate prin Ordonanța de clasare a cauzei penale din 30 decembrie 2019.

Au comunicat că, în rezultatul cercetării documentelor ridicate de la BC „Victoriabank” SA, organul de urmărire penală a constatat că pe 16 iulie 2010, Violetta Melnik avea în conturile bancare mijloace financiare în valoare de 1 000 000 euro și 1 400 000 dolari SUA, toate plasate la o dobândă ce a variat de la 5% la 7% anual și generau venituri până la 98 000 dolari SUA și 70 000 euro anual, iar în perioada 2010-2016, au generat venituri de până la 588 000 dolari SUA și 420 000 euro, ce constituie echivalentul la 15 319 575 lei, circumstanțe rezultate din ordonanța de clasare a cauzei penale din 30 decembrie 2019.

Reclamanții au enunțat că, organul de urmărire penală a mai constatat în baza documentelor ridicate că pe 15 martie 2016, Violetta Melnik, reprezentată prin procură de Aurel Melnic, a încheiat Contractul de depozit „Primăvara” pentru plasarea sumei de 12 879 750 lei, la o dobândă de 17% anual, banii fiind depuși la contul bancar. După expirarea Contractului de depozit bancar și capitalizarea dobânzii, suma de 13 370 175,57 lei, a fost ridicată din cont de Aurel Melnic la 21 iunie 2016 și plasată în aceeași zi la contul de depozit.

Au menționat, că la 21 iunie 2016, organul de urmărire penală a constatat că Violetta Melnik, prin reprezentantul său în bază de procură Aurel Melnic, a încheiat Contractul de depozit „Estival 2016”, plasând suma de 13 370 175,57 lei, la o dobândă de 13% anual. La 11 august 2016, banii au fost ridicați din contul bancar în numerar de Aurel Melnic, circumstanțe confirmate prin Ordonanța de clasare a cauzei penale din 30 decembrie 2019.

În rezultatul cercetării documentelor ridicate privind rulajele din conturile bancare ale lui Aurel Melnic, organul de urmărire penală a constatat că acesta, a primit cu titlu de împrumut de la Violetta Melnik mijloace financiare în sumă de 247 500 euro și 395 914,14 euro.

Reclamanții, cu titlu de generalizare au precizat că, organul de urmărire penală, urmărind traseul banilor a constatat, că infracțiunea predicat nu putea la nivel practic

să se producă după 13 aprilie 2010, astfel sesizarea Serviciului pentru Combaterea Spălării Banilor a reflectat doar niște operațiuni legale, produse după anul 2015, iar presupunerile făcute nu au suport probatoriu.

Reclamanții au afirmat că până la 11 octombrie 2018, organul de urmărire penală a efectuat și alte acțiuni axate pe obiectul urmăririi penale. Ca exemplu, a solicitat de la Direcția Generală Analitică CNA efectuarea analizei operaționale asupra activității agenților economici, precum și legăturile dintre acestea, inclusiv Violetta Melnik și Aurel Melnic. Prin scrisoarea nr.15/1588 din 21 martie 2017, Direcția Generală Analitică CNA a remis organului de urmărire penală documentul „Analiza operațională privind legăturile dintre persoane fizice și juridice”, care nu conține informații privind implicarea reclamanților în comiterea faptelor de natură penală, circumstanțe confirmate din ordonanța de clasare a cauzei penale din 30 decembrie 2019.

Au comunicat că până pe 15 octombrie 2018, dată la care ambii reclamanți au fost reținuți, nu au cunoscut că sunt vizați în cauza penală nr.2017970076, respectiv continuau dezvoltarea afacerilor, inclusiv în contextul circumstanțelor descrise mai jos.

Reclamanții au menționat că pe 22 iunie 2018, SRL „Lorinvest”, fondator Violetta Melnik, a participat la negocieri directe în vederea procurării bunurilor mobile și imobile ce aparțineau debitorului cu drept de proprietate incluse din masa debitoare a SRL „Plimed VG”, amplasate în mun. Chișinău, str. XXXX nr.1, ce au constituit obiectul Contractului de vânzare-cumpărare nr.20 din 11 octombrie 2018, fapt confirmat prin pct.1.1 al contractului și conținutul Ordonanței din 14 octombrie 2018, privind efectuarea percheziției pe adresele: str. XXXX nr.7/1 și bd. XXXX nr.X din mun. Chișinău.

Reclamanții au afirmat că, pe 11 august 2018, SRL „Lorinvest” în calitate de cumpărător și SRL „Plimed VG” (în proces de faliment) în calitate de vânzător au încheiat Contractul de vânzare-cumpărare nr.20. Potrivit pct.1.2, 2.2, prețul bunurilor a constituit 20 000 000 lei.

Cunoscând condițiile de plată negociate, la 22 iunie 2018, pentru a asigura achitarea prețului, SRL „Lorinvest” a încheiat câteva contracte de împrumut: 1. Contractul de împrumut cu titlu gratuit nr.1/2018 din 01 octombrie 2018, în baza căruia a primit de la SRL „Bershka Trust” suma de 6 000 000 lei; 2. Contractul de împrumut cu titlu gratuit nr.1/2018 din 01 octombrie 2018, în baza căruia a primit de la SRL „Unident-AS” suma de 1 680 000 lei; 3. Contractul de împrumut cu titlu gratuit nr.1/2018 din 01 octombrie 2018, prin care a primit de la SRL „Visiosystems” suma de 1 650 000 lei, în total 9 330 000 lei.

Au menționat că, pentru a asigura achitarea prețului în baza Contractului de vânzare-cumpărare nr.20 din 11 octombrie 2018 și a respecta condițiile acceptate de ambele părți în cadrul negocierilor directe din 22 iunie 2018, pentru a acoperi diferența dintre prețul total al bunurilor și sumele primite cu împrumut în circumstanțele descrise la pct.4.3 supra, la 10 octombrie 2018, SRL „Lorinvest” în calitate de împrumutat și Violetta Melnik în calitate de împrumutător, au încheiat Contractul de împrumut nr.1/2018. Astfel, persoana fizică-reclamanta și-a asumat obligația să transmită cu împrumut 11 000 000 lei, iar persoana juridică s-a obligat să achite o dobândă de 10% anual, rata dobânzii fiind considerată una rezonabilă,

chiar mai mică decât cea pe care o primea reclamanta în baza contractelor încheiate cu banca.

Reclamanții au declarat că acest contract, a avut menirea să asigure și acoperirea cheltuielilor aferente legate de autentificarea ulterioară a contractului, cheltuieli puse în sarcina cumpărătorului conform prevederilor legislației civile.

Violetta Melnik, a afirmat că pentru a-și onora obligațiile asumate în condițiile descrise la pct.4.4 supra, prin Ordinul de plată nr.02 din 10 octombrie 2018, ea a transmis suma de 720 000 lei împrumutatului, mijloacele financiare fiind reflectate la contul bancar al persoanei juridice. Iar, a doua zi, pe 11 octombrie 2018, SRL „Lorinvest” a transferat 10000000 lei – prima tranșă a prețului contractual, care reprezintă totalul sumelor indicate mai sus, în contul procurării masei debitoare a SRL „Plimed VG” (procedura falimentului) conform Procesului-verbal nr.17 din 22 iunie 2018.

Reclamanta a susținut că pentru a-și onora obligațiile asumate în baza contractului de împrumut nr.1/2018 din 10 octombrie 2018, la 11 octombrie 2018, s-a prezentat la BC „Victoriabank” SA, inițiind procedura de transfer a sumelor de 3 910 000 lei, 2 379 818 lei (echivalent 140000 dolari SUA) și 3 715 013 lei (echivalent 190 000 euro), în total 10 000 000 lei, ceea ce reprezintă a doua tranșă conform contractului de vânzare-cumpărare nr.20 din 11 octombrie 2018, diferența dintre prețul contractual și prima tranșă achitată.

A precizat că circumstanțele relatate se confirmă prin ordonanța de clasare a cauzei penale din 30 decembrie 2019 și ordonanța privind aplicarea sechestrului asupra mijloacelor financiare din 19 octombrie 2018.

Reclamanții au relevat că luându-se în considerare de informațiile ce se conțineau în actele procesuale privind ridicarea documentelor/obiectelor de la instituția financiară, BC „Victoriabank” SA nu a validat transferul banilor, suspendând procedura la etapa incipientă, cu informarea Serviciului pentru prevenirea și combaterea spălării banilor. Ca urmare, organul de urmărire penală a trecut la acțiuni soldate cu îngădirea drepturilor reclamanților.

Au comunicat că pe 12 octombrie 2018, organul de urmărire penală a emis două ordonanțe de recunoaștere în calitate de bănuț, privind comiterea infracțiunii prevăzute la art.243 alin.(3), lit. b) Cod penal, fiind vizați ambii reclamanți. Elementele faptice reținute în vederea justificării acuzațiilor au fost axate pe evenimentele din 11 octombrie 2018, în special pe faptul încheierii Contractului de vânzare-cumpărare nr.20 și depunerea în scopul executării actului juridic pe contul bancar la BC „Victoriabank” SA a mijloacelor bănești în numerar, în sumă de 3 900 000 lei, 140 000 dolari SUA și 190 000 euro.

Reclamanții au relatat că, pe 14 octombrie 2018, organul de urmărire penală a emis trei ordonanțe prin care a dispus efectuarea percheziției: în imobilul din str. XXXX 7/1, mun. Chișinău – locul unde reclamanții își au viza de reședință; în imobilul din bd. XXXX X, unde își au sediile societățile comerciale ce aparțin reclamanților; în mijloacele de transport ce aparțin reclamanților. Iar, în aceeași zi, judecătorul de instrucție a autorizat toate perchezițiile.

Reclamanții au menționat că judecătorul pentru a-și justifica soluția, a constatat că pe 11 octombrie 2018, SRL „Lorinvest” a încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr.20 și că în contul acestui contract la 11 octombrie 2018, Violetta

Melnik a depus pe contul bancar deschis la BC „Victoriabank” SA, mijloace bănești în numerar în sumă de 3 900 000 lei, 140 000 dolari SUA și 190 000 euro. Toate încheierile de autorizare a acțiunii procesuale au același conținut.

Au declarat, că pe 15 octombrie 2018, au fost efectuate percheziții în imobilele indicate, inclusiv la sediile societăților comerciale. Iar din imobilul amplasat pe str. XXXX nr.7/1, mun. Chișinău, au fost ridicate documente contabile ce se referă la circumstanțele indicate. Din imobilul amplasat pe bd. XXXX nr.X au fost ridicate documente bancare ce confirmă aceleași circumstanțe, cât și procesul-verbal nr.17 privind desfășurarea negocierilor directe de vânzare a bunurilor din masa debitoare a SRL „Plimed VG” din 22 iunie 2018 și contractul de împrumut din 10 octombrie 2018, încheiat între SRL „Lorinvest” și Violetta Melnik în sumă de 11 000 000 lei.

Reclamanții au comunicat că pe 15 octombrie 2018, au fost emise două ordonanțe de reținere în adresa lor și care au fost puse în aplicare în aceeași zi, fapt confirmat prin procesele-verbale de reținere.

Violetta Melnik, a indicat că pe 16 octombrie 2018, a fost pusă sub învinuire fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzută la art.243 alin.(3), lit. b) Cod penal. Iar reclamantul Aurel Melnic a fost pus sub învinuire la 17 octombrie 2018, fiind acuzat de comiterea aceleiași infracțiuni.

Reclamanții au enunțat că pe 19 octombrie 2018, organul de urmărire penală a înaintat demers privind aplicarea sechestrului asupra mijloacelor financiare, ce au la bază contractul de împrumut nr.1/2018 din 10 octombrie 2018. Iar, prin mandatul judecătoresc din 19 octombrie 2018, emis în cadrul dosarului nr.12-67/18, s-a dispus admiterea demersului procurorului și aplicarea sechestrului asupra mijloacelor financiare. Sechestrul a fost anulat în baza Ordonanței procurorului din 26 noiembrie 2019.

Reclamanții au indicat că, mijloacele financiare în sumă de 10 000 000 lei, s-au aflat sub sechestru în perioada 19 octombrie 2018-26 noiembrie 2019, adică 403 zile.

Au invocat că prin încheierea judecătorului de instrucție din 17 octombrie 2018, a fost admis demersul procurorului, fiind dispusă aplicarea măsurii preventive sub formă de arest în privința reclamantei Melnik Violetta pentru un termen de 20 zile, cu calcularea termenului din momentul reținerii, adică din 15 octombrie 2018 până la 04 noiembrie 2018. Iar în motivarea soluției au fost indicate circumstanțele ce țin de încheierea contractului de vânzare-cumpărare nr.20 și depunerea mijloacelor financiare la bancă în condițiile descrise.

Reclamanta a indicat că a fost eliberată la 04 noiembrie 2018, în baza Ordonanței de eliberare a persoanei din 02 noiembrie 2018. Astfel, Violetta Melnik a precizat că s-a aflat în detenție 20 zile și consideră că aceste circumstanțe pot fi luate în calcul la evaluarea prejudiciului.

Reclamantul Aurel Melnic, a menționat că prin încheierea judecătorului de instrucție din 18 octombrie 2018, s-a dispus admiterea demersului procurorului și aplicarea în privința sa, a măsurii preventive sub formă de arest pe un termen de 30 zile, cu calcularea acestui termen din 15 octombrie 2018. Ulterior, la 13 noiembrie 2018, a fost admis parțial demersul procurorului prin care s-a solicitat prelungirea măsurii preventive, judecătorul de instrucție dispunând înlocuirea măsurii preventive în arest la domiciliu pe un termen de 30 zile.

Reclamantul precizează că pe 12 decembrie 2018, a fost admis parțial demersul procurorului privind prelungirea măsurii preventive, judecătorul de instrucție dispunând aplicarea în privința reclamantului Aurel Melnic a măsurii preventive sub formă de liberare provizorie sub control judiciar pe un termen de 60 zile. Ulterior, procurorul a contestat această încheiere. Iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2018, recursul procurorului a fost respins ca nefondat.

Aurel Melnic, a declarat că, în perioada indicată, el s-a aflat în arest preventiv în penitenciar timp de 30 zile, în arest la domiciliu 30 zile și sub control judiciar 60 zile.

Reclamantul Aurel Melnic a menționat că până la plasarea în detenție, o întreținere și îngrijire pe mama sa XXXX, în vârstă de 75 ani, circumstanțe confirmate prin Certificatul nr.226 din 16 octombrie 2018, eliberat de Primăria satului XXXX, raionul Orhei. Însă, după plasarea reclamantului în detenție, starea sănătății mamei sale, XXXX s-a agravat considerabil, aceasta se deplasa cu greu, nu comunica, diagnoza fiind indicată în extrasul medical din 21 octombrie 2018.

Aurel Melnic, a indicat că pe 14 noiembrie 2018, mama sa, XXXX a decedat, timp în care s-a agravat considerabil și starea sănătății copilului minor XXXX Melnic, născută la 17 mai 2014.

A menționat că perioada cât s-a aflat în Penitenciarul nr.13, a fost supus tratamentului inuman și degradant. Prin cererea nr.M-1785/18 din 29 octombrie 2018, înregistrată în cancelaria Penitenciarului 13, a solicitat asistență medicală de urgență, invocând că starea sănătății se înrăutățește continuu, (XXX), tusă profundă cu febră în timpul nopții. A precizat că s-a necesitat examinarea de un cardiolog, pulmonolog, nefrolog și neurolog.

Reclamantul a declarat că nu a beneficiat de asistența medicală necesară și că Penitenciarul nici nu avea asemenea specialiști.

Aurel Melnic, pe 30 octombrie 2018, prin cererea nr.1855/18, a solicitat de la administrația Penitenciarului nr.13, acordarea asistenței medicale independente în regim de urgență, indicând că este disponibil să achite aceste servicii din cont propriu, în scopul evitării agravării sănătății. Reclamantul a informat administrația Penitenciarului că are probleme XXXX, dureri acute în regiunea XXXX, indicând că „XXXXXXXX”. A reiterat că pe 02 noiembrie 2018, o cerere similară a fost înregistrată și în cancelaria Procuraturii Anticorupție.

A menționat că contrar celor enunțate, autoritățile statului nu i-au asigurat asistența medicală necesară, fiind într-o stare de incertitudine totală, având în vedere riscurile eminente pentru viața acestuia.

Reclamanții au indicat că, pe 30 decembrie 2019, a fost emisă ordonanța privind clasarea cauzei penale nr.2017970076, ambii reclamanți fiind scoși de sub urmărire penală în temeiul art. 275 pct.3) Cod de procedură penală, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. În conținutul ordonanței s-a indicat că „... nu s-a constatat în cadrul administrării probelor în prezenta cauză penală elemente care conduc la concluzia săvârșirii infracțiunii de spălare a banilor ... de asemenea, achiziția masei debitoare a SRL „Plimed VG” a fost efectuată din mijloace bănești, provenite din surse legale, iar tranzacția de vânzare-cumpărare a fost autorizată de instanța de insolvență”.

Reclamanta Violetta Melnik, a declarat că a fost vizată în cauza penală

nr.2017970076, fiind supusă unor măsuri de constrângeri și ingerințe în drepturile garantate la art.5, 8 CEDO și art.1 Primul Protocol adițional CEDO.

A subliniat că pe 30 decembrie 2019, a fost emisă o ordonanță de scoatere de sub urmărire penală și clasare a cauzei penale. Conform art.6 lit.b) din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală.

Reclamanta a susținut că, a fost reținută ilegal, supusă măsurii preventive sub formă de arest, circumstanțe ce urmează a fi raportate la prevederile art.3 alin.(1) lit. a) din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998. A suportat ingerințe în drepturile fundamentale prin acțiunea procesuală de percheziție, ridicare și punere ilegală sub sechestru a mijloacelor financiare în sumă de 10 000 000 lei, circumstanțe ce urmează a fi raportate la prevederile art.3 alin.(1), lit. c) din Legea nr.1545.

A afirmat că, prin reținerea și plasarea în arest pe un termen de 20 zile, autoritățile statului au admis o ingerință în dreptul garantat la art.5 CEDO. Cauză penală a fost pornită la 30 ianuarie 2017, până la 11 octombrie 2018, au fost efectuate acțiuni de urmărire penală fără a constata fapte ce ar dovedea implicarea reclamantei în acțiuni infracționale, ingerința în dreptul fundamental s-a încercat a fi justificată prin depunerea mijloacelor financiare la contul bancar în sumă de 10 000 000 lei. Astfel, procurorul în ordonanța privind clasarea cauzei penale din 30 decembrie 2019, a stabilit că aceste mijloace financiare provin din surse legale.

Violetta Melnik a comunicat că i s-au creat suferințele psihice de o intensitate înaltă. Or, datorită acțiunilor ilegale de urmărire penală – circumstanțe stabilite prin raportare la Ordonanța de clasare a cauzei penale din 30 decembrie 2019, a fost afectată grav reputația personală a reclamantei, astfel încât BC „Victoriabank” SA a dispus închiderea tuturor conturilor bancare și a renunțat să colaboreze în continuare cu Violetta Melnik.

Reclamantul Aurel Melnic, a declarat că a fost vizat în cauza penală nr.2017970076, fiind supus unor măsuri de constrângeri, inclusiv prin ingerințe în drepturile garantate la art.5,8 CEDO – ingerințe care nu sunt necesare într-o societate democratică având în vedere soluția finală asupra cazului, motivele aduse pentru justificarea acestei soluții, cât și argumentele expuse supra.

A invocat că pe 30 decembrie 2019, a fost emisă ordonanța de scoatere de sub urmărire penală și de clasare a cauzei penale. Reclamantul, a fost reținut ilegal, supus măsurii preventive sub formă de arest, a suportat ingerințe în drepturile fundamentale prin acțiunea procesuală de percheziție și ridicări de documente în circumstanțele indicate supra.

Reclamantul a precizat că a fost reținut la 15 octombrie 2018, arestat pe un termen de 30 zile, la 18 octombrie 2018, plasat în arest la domiciliu pe un termen de 30 zile la 13 noiembrie 2018, iar la 12 decembrie 2018 a fost liberat provizoriu sub control judiciar pe un termen de 60 zile. În perioada în care s-a aflat în custodia statului, reclamantului i-a fost îngrădit dreptul garantat de art.5 CEDO.

A menționat că, plasarea sa în detenție, a avut loc în lipsa unei bănuieli verosimile privind implicarea lui în comiterea infracțiunii. Or, începând cu 30 ianuarie 2017 și până la 11 octombrie 2018, organul de urmărire penală a efectuat un șir de acțiuni, rezultatele cărora denotă lipsa unei fapte de natură penală.

Aurel Melnic a susținut că în perioada în care a fost supus ilegal urmăririi

penale, reclamantul era dedicat în totalitate întreținerii mamei sale, care era grav bolnavă. Până în prezent, percepția reclamantului este că decesul mamei a survenit anume în rezultatul urmăririi sale penale și arestării, ceea ce îl face să se considere vinovat în cele întâmplate cu ea, percepție ce îl va marca toată viața. Tot așa, după cum și sentimentul de vinovăție că în perioada în care mama sa se afla pe patul de moarte, el nu a fost alături de ea.

A menționat că suferințele psihice ce i s-au cauzat, sunt de o intensitate înaltă. Or, datorită acțiunilor ilegale de urmărire penală – circumstanțe stabilite prin raportare la ordonanța de clasare a cauzei penale din 30 decembrie 2019, a fost afectată grav reputația personală a sa.

Violetta Melnik și Aurel Melnic, au solicitat încasarea din bugetul de stat în beneficiul reclamantei Violetta Melnik a sumei în mărime de 1 104 109,59 lei, cu titlu de prejudiciu material, a sumei în mărime de 170 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 80 000 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată. Încasarea din bugetul de stat în beneficiul reclamantului Aurel Melnic, suma de 190000 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 20000 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

În cadrul ședinței de judecată, avocatul Vasile Nicoară în interesele lui Aurel Melnic, a concretizat cerința din acțiune, și anume a solicitat încasarea din bugetul statului în beneficiul reclamantului Aurel Melnic suma de 190 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și nu material, precum și a concretizat cerința cu titlu de cheltuieli de judecată în beneficiul reclamantului Aurel Melnic, micșorând-o până la 17 000 lei.

Prin hotărârea din 26 februarie 2021 a Judecătoria Chișinău (sediul Centru), a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Violetta Melnik și Aurel Melnic.

A fost încasată din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Violettei Melnik, prejudiciul material în mărime de 1 104 109,59 lei și prejudiciul moral în sumă de 80 000 lei, în total 1 184 109,59 lei.

A fost încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Aurel Melnic, prejudiciul moral în sumă de 110 000 lei, în rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel prima instanță a reținut, în privința Violettei Melnik, că în speță, se atestă prezenta temeiurilor din Legea nr.1545, art. 3 alin. (1), lit. c) (percheziții, sechestre pe mijloace financiare) și lit. f) (ridicare documente contabile, blocare conturi bancare), deoarece au fost efectuate percheziții, ridicate documente și aplicat sechestrul pe mijloacele financiare, ce au îngădit dreptul reclamantei garantat la art.8 CEDO.

Cu privire la prejudiciul material solicitat de reclamantă, prima instanță a menționat în hotărâre că în baza Contractului de împrumut nr.1/2018 din 10 octombrie 2018, reclamanta urma să beneficieze de un venit anual de 10% cu titlu de dobândă contractuală din suma de 11 000 000, ce urma să ajungă în contul SRL „Lorinvest”. Însă, suma de 10 000 000 lei, s-a aflat sub sechestrul 403 zile, respectiv pentru această perioadă reclamanta urma să încaseze o dobândă contractuală de 1 104 109,59 lei (10 000 000 lei x 10% : 365 zile x 403 zile), dar nu a fost încasată din cauza sechestrului aplicat de instanță la demersul procurorului, ridicat ulterior de procuratură.

În privința lui Melnic Aurel, prima instanță a evidențiat că sunt întemeiate parțial pretențiile revendicate de reclamant cu privire la încasarea din bugetul de stat a prejudiciului moral, or la caz se atestă o eroare judiciară din partea organelor de urmărire penală, procuraturii și instanței de judecată, care au încălcat principiul general potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere, însă reclamantul a fost învinuit în comiterea unei infracțiuni, ca ulterior să fie scos de sub urmărire penală.

Reieșind din circumstanțele și probele reținute, instanța a confirmat prezența temeiurilor de drept din prisma art.3 alin.(1), lit. a) (reținere, arestare), lit. c) (percheziții, sechestre), lit. f) (ridicare documente, blocare conturi bancare), art.6 lit.b) (scoaterea persoanei de sub urmărire penală) și art.11 alin.(1) și (3) (compensarea rezonabilă a prejudiciului moral) din Legea nr.1545 din 25.02.1998.

Referitor la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, în mărime de 17 000 lei, în beneficiul reclamantului Melnic Aurel, instanța a concluzionat ca la materialele cauzei nu au fost prezentate probe că aceste cheltuieli au fost real suportate.

Prin decizia din 24 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost admise cererile de apel depuse de către Ministerul Justiției, Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, casată hotărârea din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) în partea încasării prejudiciului material și în această parte fiind o nouă hotărâre prin care pretenția a fost respinsă.

Pentru a decide astfel, instanța a reținut că sintagma „dobânzile aferente” specificate la lit. c) din art. 7 nu este aplicabilă textului „averea sechestrată”, or, dobânzile respective au fost calculate până la confiscare sau până la trecerea acestora în venitul statului de către instanța de judecată, totodată, prin sintagma „se compensează sau se restituie”, utilizate în art.7 lit. c), se înțelege că urmează a fi restituite acele bunuri, care au fost confiscate/trecute în venitul statului, dar nu și calculate careva dobânzi la depunerile bănești după confiscare sau trecerea acestora în venitul statului de către instanța de judecată.

La 25 august 2021 (prin oficiul poștal), Procuratura Generală a declarat recurs împotriva deciziei din 24 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând modificarea acesteia în partea prejudiciului moral acordat prin diminuarea sumei.

În motivarea recursului a invocat faptul că la emiterea deciziei instanța de apel a interpretat în mod eronat legea precum și a administrat în mod arbitrar probele.

La 07 septembrie 2021, Violetta Melnik, reprezentată de avocatul Nicoară Vasile, a contestat cu recurs decizia din 24 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel la emiterea deciziei a interpretat în mod eronat legea și nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

La 01 octombrie 2021, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 24 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea ei și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului a invocat faptul că la emiterea deciziei instanța de apel a interpretat în mod eronat legea precum și a administrat în mod arbitrar probele.

La 01 octombrie 2021 (prin oficiul poștal), Procuratura Generală a depus o referință la recursul declarat de către Violetta Melnik, reprezentată de avocatul

Nicoară Vasile, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 24 iunie 2021, expedită părților la 02 august 2021, fără a se cunoaște cu certitudine data recepționării acesteia. Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de către Procuratura Generală, de către Violetta Melnik, reprezentată de avocatul Nicoară Vasile și de către Ministerul Justiției, inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de către Procuratura Generală, de către Violetta Melnik, reprezentată de avocatul Nicoară Vasile și de către Ministerul Justiției, nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ a recursurilor, fiind lipsite de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurențelor, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursurilor nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestora ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererile de recurs declarate de către Procuratura Generală, de către Violetta Melnik, reprezentată de avocatul Nicoară Vasile și de către Ministerul Justiției.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Procuratura Generală, de către Violetta Melnik, reprezentată de avocatul Nicoară Vasile și de către Ministerul Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru